

Rapportage

Historisch Vooronderzoek Explosieven

Projectnummer: 0513GPR3437.1

Onderzoekslocatie: Gehele beheersgebied van het HHSK

Dynamostraat 48 - Postbus 20670 - 1001 NR Amsterdam - T 020 6651368 - F 020 6685486
Bedrijvenpark Twente 305 - Postbus 103 - 7600 AC Almelo - T 0546 578422

K.v.K. Amsterdam: 33 299 426
info@ta-survey.nl - www.ta-survey.nl

Rapportage

Projectnummer: 0513GPR3437.1

Datum: 20-12-2013

Betreft:

Historisch vooronderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven ter plaatse van het gehele beheersgebied van het HHSK.

Opdrachtgever:

Hoogheemraadschap van Schieland
en de Krimpenerwaard (HHSK)
T.a.v. De heer R. Horvat
Postbus 4059
3006 AB Rotterdam
Tel: 010 – 4537 334
Fax: 010 – 4130 694
E-mail: R.Horvat@hhsk.nl
www.schielandendekrimpenerwaard.nl

Adviseur T&A Survey:

Drs. M.S. van Oers
Vestiging: Amsterdam
Tel: 020 6651368
E-mail: info@ta-survey.nl

Voor akkoord:

Jorick Palma
Projectleider

Johan Barnhoorn
Senior OCE deskundige

Michiel van Oers
Afdelingsmanager

Sven van Houdt
Historisch specialist

Inhoudsopgave

Lijst van bijlagen	3
1 Het onderzoek	4
1.1 Achtergrond.....	4
1.2 Projectdoel	4
1.3 Praktijkgericht gebruiken rapportage	5
2 Het onderzoeksgebied	6
2.1 Gegevens onderzoekslocatie	6
2.2 Informatie van opdrachtgever	8
3 Fase 1: Inventarisatie van het bronnenmateriaal	9
3.1 Literatuurstudie.....	9
3.2 Archiefonderzoek.....	9
3.2.1 Gemeentearchief	10
3.2.2 Nederlands Instituut voor Militaire Historie	10
3.2.3 Nationaal Archief Den Haag	10
3.2.4 Archief van de MMOD	10
3.2.5 Archief van de EODD	11
3.2.6 Overige Nederlandse archieven.....	11
3.2.7 Buitenlandse archieven	11
3.2.8 Informatie van internet.....	12
3.3 Luchtfoto interpretatie	12
3.4 Samenvatting en conclusie van inventarisatiefase en advies	13
3.4.1 Samenvatting van de inventarisatie	13
3.4.2 Conclusie van de inventarisatie.....	26
4 Fase 2: Analyse bronnenmateriaal	27
4.1 Analyse bronnenmateriaal – onverdachte gebieden.....	27
4.2 Uitgebreide analyse bronnenmateriaal – verdachte gebieden	41
5 Fase 3: Risicoanalyse werkzaamheden	56
5.1 Geplande werkzaamheden	56
5.2 Locatiespecifieke omstandigheden	56
5.3 Afbakening opsporingsgebied.....	56
5.4 Risicoanalyse en advies	57
6 Conclusie	58
7 Aanbevelingen met betrekking tot de geplande werkzaamheden	64
8 T&A en kwaliteit.....	65

Literatuuronderzoek

1. Een vliegtuigaanval had plaats in 1941 op een deel van het onderzoeksgebied;
2. Bommen kwamen ten gevolge neer binnen of in de buurt van onderzoeksgebied;
3. Een blindganger werd gemeld binnen of in de buurt van het onderzoeksgebied;

Gemeentearchief

4. In het gemeentearchief is geen feitenmateriaal aangetroffen dat duidt op de mogelijke aanwezigheid van explosieven binnen het onderzoeksgebied;
5. Bommen kwamen neer binnen of in de buurt van onderzoeksgebied;

Archief NIMH

6. In het NIMH is geen feitenmateriaal aangetroffen dat duidt op de mogelijke aanwezigheid van explosieven binnen het onderzoeksgebied;

Nationaal Archief Den Haag

7. In het Nationaal Archief Den Haag is geen feitenmateriaal aangetroffen dat duidt op de mogelijke aanwezigheid van explosieven binnen het onderzoeksgebied;

Archief van de MMOD

8. Munitie werd aangetroffen binnen het onderzoeksgebied;

Archief van de EODD

9. Munitie werd door de EODD na oorlogs geruimd binnen onderzoeksgebied;
10. Er hebben geen mijnevelden gelegen in het onderzoeksgebied;

Overige Nederlandse archieven

11. In overige Nederlandse archieven is geen feitenmateriaal aangetroffen dat duidt op de mogelijke aanwezigheid van explosieven binnen het onderzoeksgebied;

Buitenlandse archieven

12. In buitenlandse archieven is geen feitenmateriaal aangetroffen dat duidt op de mogelijke aanwezigheid van explosieven binnen het onderzoeksgebied;

Internet

13. Bommen kwamen neer binnen of in de buurt van onderzoeksgebied;
14. Na oorlogs zijn delen van het onderzoeksgebied bebouwd;

Interpretatie van de luchtfoto's van 1940-1945

15. Op de luchtfoto's zijn geen eenduidige sporen van oorlogshandelingen binnen onderzoeksgebied zichtbaar;

Vergelijking van de luchtfoto's met de huidige situatie

16. Uit de vergelijking van de luchtfoto's met de huidige situatie blijkt dat delen binnen het onderzoeksgebied na oorlogs werden bebouwd.

onverdacht is met betrekking tot deze explosieven.

Explosievenruimingen Schoonhoven

Binnen onderzoeksgebied bij Schoonhoven werden naoorlogs explosieven geruimd. Twee vondsten, 19800348 en 19824077 zijn niet gerelateerd aan handelingen uit de Tweede Wereldoorlog. Enkele vondsten zijn wel oorlog gerelateerd, maar is munitie die van ver kan zijn verschoten, 20060338. Van de andere vondsten, zoals Oud Hollandse munitie, kan gesteld worden dat deze incidentele vondsten zijn aangezien er geen aanwijzingen zijn dat binnen of in de buurt van het onderzoeksgebied ter plaatse grondgevechten hebben plaatsgevonden die zijn te relateren aan de munitie.

Explosievenvondst Berkenwoude

Naoorlogs werd een brandbom aangetroffen binnen onderzoeksgebied bij Berkenwoude, Mora nummer 19740058. Er is geen enkel feit bekend dat in verband kan worden gebracht met een eventuele aanval waarbij bommen werden afgeworpen ter plaatse. Waarschijnlijk betreft deze vondst een incident, of werd het explosief van elders aangevoerd.

Capelle aan de IJssel

Ruiming mijnen Capelle aan den IJssel

Uit archiefstukken van de MMOD blijkt dat binnen onderzoeksgebied naoorlogs mijnen werden aangetroffen en geruimd, markeringsnummer 3437.1-077. De omschrijving luidt dat deze werden aangetroffen op een afgesloten terrein, een schietveld. Er hebben geen mijnenvelden in de buurt gelegen en er zijn geen overige meldingen van gelijksoortige munitievondsten ter plaatse bekend. Er kan gesteld worden dat de vondst een incident betrof en het onderzoeksgebied onverdacht is met betrekking tot deze explosieven.

Bombardement Kralingseveer 04-03-1944

Uit stukken uit het gemeentearchief en de literatuur werd de locatie Kralingseveer opgegeven als plaats waar bommen, granaten of vliegtuigen zouden zijn neergekomen, markeringsnummer 3667.1-010. Er is niet bekend welke soort munitie deze vermelding betreft. Er zijn geen andere meldingen of bronnen die duiden op een mogelijke luchtaanval of andersoortige oorlogshandelingen in de omgeving op deze datum waarbij daadwerkelijk explosieven binnen onderzoeksgebied terecht zijn gekomen. Het onderzoeksgebied is niet verdacht met betrekking tot aan dit feit gerelateerde explosieven.

Gouda

Vliegtuigcrash 10-05-1940

De op 10 mei 1940 ten westen van de spoorplitsing neergekomen Ju52, markeringsnummer 058-051, wordt slechts in één bron genoemd. De bron vermeldt niet of het een geslaagde noodlanding was of een crash en de locatieomschrijving is niet specifiek genoeg om te stellen dat het toestel in het onderzoeksgebied terecht is gekomen. Aangezien het een transporttoestel betreft waarin die dag met name Duitse eenheden werden getransporteerd en bovendien in het begin van WOII, is het aannemelijk dat een eventueel gecrasht toestel is geruimd en de lichamen geborgen zijn. Er kan gesteld worden dat er geen wrakresten van deze Ju52 binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn.

Bominslag IJssel te Gouda 25-02-41

Uit stukken uit het gemeentearchief en de literatuur blijkt dat er een bombardement plaatshad op Gouda op 25 februari 1941, waarbij percelen aan de Fluwelensingel buiten

26 februari 1945 foto 3335

Deze foto dekt een deel van het onderzoeksgebied bij de locatie Schoonouwen en Bovenberg, tussen Berkenwoude en Schoonhoven. Op de luchtfoto zijn geen sporen van oorlogshandelingen zichtbaar.

Gemeente Capelle aan den IJssel

Datum	Fotonr	Sortie/Doos	Schaal (1:x)	Relevant	Archief
20-09-1940	115	H-228	Ca. 25.000	Ja, zie beschrijving onder tabel	LBDB
09-05-1941	909	H-942	Ca 13.000	Ja, zie beschrijving onder tabel	ACIU
28-04-1942	2014	A-669	ca. 15.000	Ja, zie beschrijving onder tabel	ACIU
18-04-1945	3027	106G5367	ca. 20.000	Ja, zie beschrijving onder tabel	ACIU

20 september 1940 foto 115

Op de foto is een deel van het onderzoeksgebied bij Kralingseveer zichtbaar. Op de foto zijn geen sporen van oorlogshandelingen zichtbaar.

9 mei 1945 foto 909

Op de foto is een deel van het onderzoeksgebied zichtbaar bij Kralingseveer. De foto is ingezien vanwege het gemelde bombardement op 30 april 1941, markeringsnummer 3667.1-005. Op de foto is het in de literatuur beschreven schip Oranjefontein zichtbaar, dat nog aangemeerd ligt bij de Superfosfaatfabriek. Er zijn geen duidelijke sporen van bominslagen op de luchtfoto zichtbaar.

28 april 1942 foto 2014

Op de foto is een klein deel van het onderzoeksgebied zichtbaar bij Kralingseveer bij Capelle aan den IJssel. Buiten het onderzoeksgebied zijn enkele stellingen zichtbaar.

18 april 1945 foto 3027

Op de foto is een klein deel van het onderzoeksgebied zichtbaar bij Kralingseveer bij Capelle aan den IJssel. Op de foto zijn geen eenduidige sporen van oorlogshandelingen zichtbaar.

Gemeente Gouda

Datum	Fotonr	Sortie/Doos	Schaal (1:x)	Relevant	Archief
11-09-1944	3255	106G/2785	ca. 8.000	Ja, zie beschrijving onder tabel	Wag ACIU
01-01-1945	4023 + 4044	R4/1587	ca. 8.000	Ja, zie beschrijving onder tabel	Wag ACIU
26-02-1945	4050 + 4051 + 4058 + 4059 + 4060 + 4072 + 4079	106G/4535	ca. 8.000	Ja, zie beschrijving onder tabel	Zwolle ACIU
11-04-1945	3073 + 3076	4/2258	ca. 9.000	Ja, zie beschrijving onder tabel	Wag
13-04-1945	3023 + 3024 + 3029	R4/2290	ca. 8.000	Ja, zie beschrijving onder tabel	Wag
12-05-1945	2011	12/2171	ca. 70.000	Ja, zie beschrijving onder tabel	JARIC

11 september 1944 foto 3255

Op de foto is een deel van het onderzoeksgebied bij Gouda zichtbaar. Er zijn geen eenduidige sporen van oorlogshandelingen te onderscheiden.

1 januari 1945 foto 4023

Op de foto is een deel van het onderzoeksgebied zichtbaar ten zuiden van Gouda bij Stolkijkersluis. De kwaliteit van de foto is niet optimaal. Er zijn geen sporen van oorlogshandelingen zichtbaar.

